

Informatie over jodiumhoudende contrastmiddelen

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Jodiumhoudende contrastmiddelen.....	1
3	Bijwerkingen.....	1
4	Effect op de nieren.....	2
	Verslechtering van de nierfunctie	2
	Slecht werkende nieren	3
	Waar moet u zelf op letten?.....	3
5	Jodium	4
	Allergie voor jodium	4
	Jodium en schildklierandoeningen.....	4
	Jodium en te snel werkende schildklier	4
6	Suikerziekte	5
7	Allergie	5
8	Zwangerschap en borstvoeding.....	5
	Zwangerschap	5
	Borstvoeding.....	6
9	Tot slot	6

1 Inleiding

U bent door uw arts naar de afdeling Radiologie verwezen voor een onderzoek waarbij gebruikt wordt gemaakt van jodiumhoudende contrastmiddelen. In deze folder krijgt u meer informatie over het gebruik van deze contrastmiddelen.

2 Jodiumhoudende contrastmiddelen

Deze informatie gaat over jodiumhoudende contrastmiddelen die bij radiologische onderzoeken in bloedvaten worden ingespoten, zoals bij een CT-scan, een angiografie (bloedvatonderzoek van slagaders, hart of kransslagaders), PET-CT of een behandeling van de bloedvaten (bijvoorbeeld dotteren).

Het gaat niet om het drinken van deze vloeistof. Ook de vloeistoffen die toegediend worden voor een röntgenonderzoek van de darmen (bariumpap), MRI-onderzoek, contrastmiddelen van de oogarts of onderzoek op de afdeling Nucleaire Geneeskunde vallen hier buiten.

3 Bijwerkingen

Als u ooit een allergische reactie heeft gehad op een jodiumhoudend contrastmiddel is het noodzakelijk om vooraf contact op te nemen met uw behandelend arts. Bovendien is het belangrijk dat u allergieën vóór het onderzoek aan de laborant meldt.

Moderne jodiumhoudende contrastmiddelen zijn veilige middelen, waarbij slechts zelden bijwerkingen optreden. Bij sommige patiënten is er kans op beschadiging van de nieren of kunnen problemen ontstaan bij gebruik van het medicijn metformine.

4 Effect op de nieren

Verslechtering van de nierfunctie

Het belangrijkste probleem dat zich kan voordoen is een tijdelijke of blijvende verslechtering van de werking van de nieren. Dit kan zich vooral voordoen bij:

- nieren die al slecht werken
- suikerziekte (diabetes mellitus)
- hart- en vaatziekten
- uitdroging
- gebruik van plastabletten (diuterica)
- gebruik van zogenaamde NSAID's. Deze middelen worden gebruikt tegen pijn en om ontstekingen te remmen. Veel gebruikt zijn diclofenac, ibuprofen en naproxen. Wilt u weten of de geneesmiddelen die u gebruikt tot de groep NSAID's behoren, dan kunt u dit navragen bij uw apotheek, huisarts of specialist.
- bloedarmoede
- te lage bloeddruk
- leeftijd boven 75 jaar
- ziekte van Kahler
- ziekte van Waldenström

Als een of meerdere van bovenstaande punten op u van toepassing zijn, meldt dat dan bij uw behandelend specialist. Mogelijk zijn extra maatregelen nodig, zoals het toedienen van extra vocht.

Voor alle zekerheid wordt, voordat het onderzoek plaatsvindt, bij iedere patiënt bloedonderzoek gedaan om de nierfunctie te bepalen, behalve als dat pas onderzocht is.

Slecht werkende nieren

Als uit laboratoriumonderzoek is gebleken dat de werking van uw nieren onvoldoende is, dan moet worden bekeken hoe groot het risico van toediening van contrastmiddel is.

Als de werking van de nieren te ernstig gestoord is, zijn er de volgende mogelijkheden:

- De verwijzende specialist zal nagaan hoe belangrijk de behandeling voor u is en of er andere onderzoeken of behandelingen mogelijk zijn zonder jodiumhoudend contrastmiddel.
- U krijgt via een infuus voor en na de toediening van contrastmiddel extra vocht toegediend. Hiervoor wordt u opgenomen in het ziekenhuis.

Waar moet u zelf op letten?

Hebben zich, na het maken van de afspraak voor het onderzoek, de volgende veranderingen voorgedaan:

- ernstige diarree of braken
- hoge koorts
- u bent begonnen met nieuwe medicijnen die effect hebben op de werking van de nieren
- het ontstaan van problemen aan hart- of bloedvaten

Neemt u dan contact op met de specialist die u verwezen heeft, ook als u twijfelt.

Als u plastabletten (diuretica) of NSAID's (zie eerder genoemd) gebruikt, dan mag u deze de dag vóór en de dag van de behandeling **niet** innemen. Ook is het belangrijk om de dag vóór de behandeling voldoende te drinken.

5 Jodium

Allergie voor jodium

Allergie voor jodium op de huid heeft geen verband met eventuele reacties op het contrastmiddel. Er is dus geen bezwaar om in dat geval jodiumhoudende contrastmiddelen toe te dienen.

Jodium en schildklierandoeningen

In jodiumhoudende contrastmiddelen is het jodium gebonden aan een andere stof. Er komt ook een geringe hoeveelheid zogenaamd vrij jodium voor in deze contrastmiddelen. Het is om verschillende redenen belangrijk om hier rekening mee te houden:

- Als u op korte termijn (binnen een half jaar) mogelijk behandeld zult worden met radioactief jodium (^{131}J) voor kwaadaardige aandoeningen van de schildklier.
- Diagnostisch onderzoek met dit middel op de afdeling Nucleaire Geneeskunde zal enige tijd (ongeveer een half jaar) niet mogelijk zijn.

Als u weet dat dit zeker of mogelijk zal gebeuren, meldt u dit dan bij uw behandelend specialist, internist of bij de afdeling Radiologie. Er kan dan nagegaan worden welke andere mogelijkheden er voor u zijn.

Jodium en te snel werkende schildklier

Soms kan de geringe hoeveelheid vrij jodium in de contrastvloeistof een versnelde werking van de schildklier uitlokken. Dit is vooral het geval indien uw schildklier al te snel werkt en/of indien u hiervoor behandeld wordt. Er zijn geen geneesmiddelen die dit kunnen voorkomen. Meldt u zich bij tekenen van versnelde schildklierwerking (zoals vermoeidheid, gewichtsverlies, niet verdragen van warmte, transpireren, nerveusheid, hartkloppingen) bij uw internist of huisarts.

6 Suikerziekte

Als u met tabletten behandeld wordt voor suikerziekte is het van belang om te weten of uw nieren goed werken. Als de nieren niet goed werken en u gebruikt metformine (Glucophage) voor de suikerziekte, dan is het mogelijk dat u dit middel tijdelijk niet meer mag gebruiken. In dat geval krijgt u hierover (en over eventueel tijdelijk te gebruiken andere tabletten) nadere instructie van een internist van ons ziekenhuis.

7 Allergie

Als u op veel stoffen allergisch reageert of als u hooikoorts of astma hebt, hoeft u niet bang te zijn voor een reactie op de moderne contrastmiddelen. Allergische reacties komen maar zelden voor.

Ook als u in het verleden een reactie kreeg op contrastmiddel, is de kans op reactie bij de moderne middelen zeer klein. Alleen als u een ernstige allergische reactie kreeg, waarvoor behandeling noodzakelijk was, is het verstandig om dit te melden aan uw behandelend arts.

8 Zwangerschap en borstvoeding

Zwangerschap

Tijdens de zwangerschap kan een zeer klein deel van de contrastvloeistof bij uw ongeboren kind komen. Deze hoeveelheid is echter zo klein dat u niet bang hoeft te zijn voor nadelige gevolgen.

Borstvoeding

Een zeer klein deel van de contrastvloeistof kan in de moedermelk terecht komen. Wij raden u aan om na de contrasttoediening 24 uur te kolven en deze melk weg te gooien.

9 Tot slot

Als u nog vragen heeft of meer informatie wilt, kunt u op werkdagen contact opnemen met de afdeling Radiologie, telefoonnummer 0513 685 771.

U kunt ook terecht bij uw behandelend specialist.

Voor meer informatie op het internet:

www.apotheek.nl informatie over medicijnen, waaronder NSAID's